

Bibliotēku Pasaule

Semināru cikls “Preventīvā konservācija — 21.gadsimta prioritāte krājuma saglabāšanas darbā”

Preventīvā jeb saudzējošā saglabāšana ir procesu kopums, kas nodrošina kultūras mantojuma glabāšanu, izmantošanu, eksponēšanu un uzturēšanu tā, lai netiktu radīti bojājumi un nerastos nepieciešamība pēc konservācijas. Preventīvā saglabāšana vērtējama kā krājuma apdrošināšana pret izdevumiem nākotnē, jo tās galvenais uzdevums ir novērst dārgās un kompleksās restaurācijas nepieciešamību.

Apzinoties šī darba svarīgumu un sekojot preventīvās saglabāšanas nostādņām Eiropas muzeju, bibliotēku un arhīvu darba praksē, Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas (LAB) un Valsts arhīvu sistēmas Centrālās mikrokopēšanas un dokumentu restaurācijas laboratorijas speciālisti jau otro gadu muzeju, bibliotēku, arhīvu restauratoriem un krājuma saglabāšanas darba speciālistiem organizēja semināru ciklu “Preventīvā konservācija — 21.gadsimta prioritāte krājuma saglabāšanas darbā”. Visi 2008.gada semināri tika organizēti LAB. Piedāvātā tēma guva atsaucību un interesi, ik reizi lekcijas noklausījās vidēji piecdesmit speciālistu.

Semināra lekcijas iedalāmas trīs tematiskajos blokos. Pirmais — materiālu (papīrs, pergaments, āda u.c.) izcelsme, struktūra, novecošanas procesi; otrais — preventīvās saglabāšanas galvenie principi; trešais — preventīvās saglabāšanas darba prakse un pieredze Latvijas lielākajos muzejos, bibliotēkās un arhīvos. Zināšanās un darba pieredzē dalījās pieredzes bagātākie restaurācijas darbnīcu vadītāji, kā arī citi augsti kvalificēti speciālisti.

Rīgas Tehniskās universitātes asociētais profesors, inženierzinātņu doktors **Mārcis Dzenis** lasīja lekcijas par materiālu dabu un to novecošanas iekšējiem un ārējiem faktoriem; Koksnes Ķīmijas institūta vadošā pētniece, ķīmijas zinātņu doktore **Ļubova Beļkova** iepazīstināja ar pētījumu par desmit vecāko latviešu grāmatu papīra šķiedrām; Centrālās mikrokopēšanas un dokumentu restaurācijas laboratorijas direktora vietniece, inženierzinātņu maģistre **Māra Sprūdža** apskatīja preventīvās saglabāšanas galvenos principus un politiskās vadlīnijas, glābšanas plānu izstrādi ārkārtas situācijām, riska faktoru apzināšanu un novēršanu, kā arī Nacionālā dokumentārā mantojuma saglabāšanas praksi valsts arhīvos. Bioloģijas zinātņu maģistre **Renāte Daukste** pastāstīja par pelējuma sēnēm, to ietekmi uz darbiniekiem un materiāliem, kā arī profilakses pasākumiem. Inženierzinātņu maģistre **Inga Šteingolde** bija sagatavojusi lekciju par papīra izgatavošanā un restaurācijā lietojamām līmēm. Restauratore **Inta Rudzīte** iepazīstināja klausītājus ar restauratoru apmācību un kvalifikācijas vērtēšanas sistēmu Latvijā. Krājuma saglabāšanas lietišķajā pieredzē dalījās vadošie muzeju, bibliotēku un arhīvu speciālisti: Latvijas Nacionālā vēstures muzeja direktora vietniece saglabāšanas darbā **Sarmīte Gaismiņa**, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja restaurācijas daļas vadītāja, restauratore **Velga Opule**, Latvijas Nacionālās bibliotēkas restaurācijas un digitālizācijas nodaļas vadītāja, ķīmijas zinātņu doktore **Rudīte Kalniņa**.

Ņemot vērā to, ka mūsdienās visā pasaulē visdažādāko profilu un lielumu kultūras institūcijās kapitālieguldījumi preventīvajā saglabāšanā tiek uztverti kā viena no prioritātēm, organizatori plāno lekciju ciklu turpināt arī 2009.gadā, pievēršoties informācijas saglabāšanas tehnoloģijām (mikrofilmēšana, digitalizācija) sasaistē ar tradicionālām krājuma saglabāšanas metodēm. Kapitālieguldījumi vērtējami ne tikai finansiālajā, bet arī preventīvās saglabāšanas nozīmības izpratnes un zināšanu un prasmju ieguves aspektā.

Informāciju sagatavoja LAB Krājuma saglabāšanas nodaļas speciāliste Ieva Cesberga)